

Implementatie bij de NHG-Standaard Preventie en vroegdiagnostiek van cervixcarcinoom

De naam van de herziene NHG-Standaard Cervixuitstrijken is gewijzigd in NHG-Standaard Preventie en vroegdiagnostiek van cervixcarcinoom. Een belangrijk argument daarvoor is dat de nieuwe standaard ook uitgebreid ingaat op de rol die het humaanpapillomavirus (HPV) speelt bij het optreden van baarmoederhalskanker (BMHK). Het is intrigerend dat 80 tot 90% van de vrouwen besmet raakt met HPV en het virus ook weer opruimt; bij 10 tot 20% ontstaat echter een persisterende HPV-infectie die een voorwaarde is voor het optreden van BMHK. Per jaar krijgt minder dan 1% van de vrouwen BMHK en minder dan 0,3% overlijdt daaraan.

Consequenties

De rol van HPV bij het optreden van BMHK heeft voor de huisarts belangrijke consequenties:

- ▶ Het klassieke uitstrijkje op een glaasje wordt steeds meer vervangen door andere technieken, zoals dunnelaagcytologie, vanwege aanvullend onderzoek op HPV. Het is belangrijk te benadrukken dat onderzoek naar HPV pas is aangewezen in het vervolgetraject, bij uitstrijkjes hoger dan PAP 2 en niet bij het eerste uitstrijkje. Op dit moment wordt de HPV-test niet vergoed vanuit het bevolkingsonderzoek, maar wel door de zorgverzekeraar, die dit dan verreken met het eigen risico. De uitkomst van het HPV-onderzoek bepaalt dan ook het vervolgbeleid. Met het HPV-onderzoek kan het aantal vervolguitsrijkjes met ongeveer de helft afnemen en zal ook minder vervolgonderzoek nodig zijn. De nieuwe procedure staat beschreven in de geactualiseerde Praktijkwijzer Preventie en vroegdiagnostiek van cervixcarcinoom die dit voorjaar beschikbaar komt via de NHG-website (www.nhg.org).
- ▶ Een van de doelstellingen die de Gezond-

heidsraad zich stelt bij de invoering van de HPV-vaccinatie is halvering van morbiditeit en sterfte aan BMHK. Dat heeft als consequentie dat het aantal afwijkende uitstrijkjes zal dalen. Dit vraagt van de huisartsenpraktijk nog meer uitstrijkjes om één afwijking te vinden. Belangrijk is dat de vaccinatie tegen het HPV-type 16 en 18 maar 70% van de mogelijke verwekkers betreft en het bevolkingsonderzoek dus zeker nodig blijft.

- ▶ Vanaf september 2009 zal HPV-vaccinatie worden opgenomen in het rijksvaccinatieprogramma voor alle meisjes van 12 jaar. Vanaf maart start een inhaalactie voor meisjes van 15 tot 18 jaar. Ongetwijfeld zal de huisarts als vraagbaak fungeren voor jonge vrouwen die niet in aanmerking komen voor landelijke vaccinatie. Het NHG heeft een standpunt geformuleerd over HPV-vaccinatie en een nieuwe patiëntenbrief ontwikkeld over HPV (via www.nhg.org).

Spanningsveld

Sinds 2006 is het Centrum voor Bevolkingsonderzoek van het RIVM programmahouder van onder andere het bevolkingsonderzoek BMHK. Men verwacht van deelnemende huisartsen dat zij een bepaalde kwaliteit en uniformiteit leveren. De huisarts wil die goede kwaliteit graag leveren, maar niet omkomen in regelgeving. Daar ligt een spanningsveld, vooral als het om procedures gaat. Een van de aandachtspunten van de kwaliteit is de informatie aan de patiënte vooraf. Die moet volledig zijn, aansporen om mee te doen, maar geen dwang opleggen. Het door het NHG ontwikkelde informatiemateriaal wordt daarom extra beoordeeld door de programmacommissie van het RIVM. Conform de gang van zaken bij het bevolkingsonderzoek borstkanker stuurt het RIVM aan op een brief met de uitslag

Foto: Shutterstock/Marcin Balcerzak

van het onderzoek naar de patiënte. Deze voorbeeldbrieven komen voor zelfuitnodigende huisartsen op termijn beschikbaar via de screeningsorganisatie. De website van het bevolkingsonderzoek (www.rivm.nl/bevolkingsonderzoeknaarbaarmoederhalskanker/) geeft zowel voor het publiek als voor de professional veel achtergrondinformatie over het maken van uitstrijkjes (door een animatie), de rol van HPV, het vaccinatieprogramma, de screeningsorganisatie waar men onder valt en eventuele uitnodigingsfolders in andere talen.

Op verschillende plaatsen in het land organiseren preventiemedewerkers van de Regionale Ondersteunings Structuur (ROS) scholing voor de assistenten over het maken van uitstrijkjes en informatie over HPV (lijst ROS'en via www.lvg.org).